

**БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ЗА ЕКСПОРТНО
ЗАСТРАХОВАНЕ (БАЕЗ)**

ГОДИШЕН ОТЧЕТ

2003

През октомври 2003 г. БАЕЗ отбеляза петата годишнина от основаването си. За това време Агенцията успя да разработи и усъвършенства основните видове експортни застраховки и да ги доближи максимално до потребностите на българските компании.

Едно от най-важните постижения през изминалата година е фактът, че политиката по застраховане на плащания на БАЕЗ беше значително либерализирана. В резултат на въвеждането на рамкови застрахователни полици и на разширяването на мрежата за събиране на информация от чуждестранните длъжници Агенцията започна да приема за застраховане и по-рисков износ. Като следствие процентът на одобрените заявки за застраховане (acceptance ratio) се е увеличил с около 15%, а тарифните числа продължават да намаляват.

Процедурите по застраховане бяха сериозно облекчени, което създаде важни удобства за българските фирми. За това развитие допринесоха няколко постижения. БАЕЗ беше приета за член на международната организация Credit Alliance, което позволи оценката на риска и последващия мониторинг да се осъществяват максимално бързо и точно. Значително по-добрата оперативност в дейността на БАЕЗ е и резултат от направените промени в работата на Междуведомствения съвет по експортно застраховане. Членовете на съвета получиха възможност да упълномощават свои представители на заседанията, а сумата, до размера на която решенията по застраховки за сметка на държавата са в правомощията на БАЕЗ беше увеличена от 100 000 лв. на 800 000 лв.

И не на последно място, с навършването на петата си годишнина БАЕЗ стана новодолец. Офисът на Агенцията вече се помещава в модерна бизнес сграда на удобно място в центъра на София.

В заключение бих искал да изразя искрената си благодарност към всички партньори на БАЕЗ, които продължават да ни сътрудничат и да бъдат така необходимия коректив на нашата дейност. А без усилията и всеотдайността на служителите Агенцията със сигурност нямаше да постигне успехите си и да успее да се задържи като надежден партньор на българските компании.

Дочо КАРАДОЧЕВ
Изпълнителен директор

Икономика и външна търговия на България през 2003 г.

Изминалата година отбеляза продължаващ икономически растеж и последователно и устойчиво подобряване на макроикономическите показатели на България. Това става въпреки забавения темп на развитие на икономиките на много страни в Европа. За 2003 г. БВП в нашата страна е нараснал с 4,5%, докато стойността на този показател в повечето европейски страни не надвишава 1%.

Дейността на правителството беше насочена към инициативи, осигуряващи икономически растеж и подобряване на бизнес средата. Делът на частния сектор в икономиката продължи стабилно да нараства. Авторитетните кредитни агенции Moody's, Standard and Poog's и Futch IBCA повишиха кредитния рейтинг на България.

Стабилизацията в икономиката е причина за чувствително нарасналата кредитна активност на банките в България. Размерът на инфлацията към декември 2003 г. е 5,6%. Всичко това се отрази благоприятно върху компаниите, които получиха реални възможности за разширяване на своя бизнес. През изминалата година безработицата е намаляла с 1,8%, достигайки ниво от 13,5%.

Обемът на външнотърговския стокообмен на България продължи да нараства и достигна стойност от 15521,4 млн. евро. Разпределението между вноса и износа и през изминалата година обаче е неблагоприятно за страната – отрицателното салдо достига 2196,2 млн. евро (12,3% от БВП). Износът е в размер на 6662,6 млн. евро, което е с 9,9% повече от 2002 г. Вносът обаче нараства с изпреварващи темпове – ръстът му е 14,2%, а стойността – 8858,8 млн. евро.

В географската структура на външната търговия през 2003 г. не се забелязват съществени изменения. Страните от Европейския съюз продължават да заемат водещо място (56,6% от износа и 49,5% от вноса на страната). Основните търговски партньори при износа са Италия с 14%, Германия с 10,8% и Гърция с 10,3%. С най-бързи темпове расте износът за Китай и Хърватска – обемите са нараснали съответно 5 и 2,5 пъти.

Суровините и материалите продължават да имат най-голям дял в структурата на износа по стокови групи (41,3%). Потребителските стоки са на следващо място с 36,6%. Макар да отбелязват ръст с 0,5% от общия износ в сравнение с 2002 г., делът на изнасяните инвестиционни стоки все още е сравнително нисък (13,7%). При вноса продължават да преобладават суровините и материалите и инвестиционните стоки. Техните дялове са съответно 35,9% и 25,6%.

Преките чуждестранни инвестиции в България за 2003 г. възлизат на 1360,7 млн. щ. д., което означава увеличение с 50,4% спрямо 2002 г. В резултат на покупката на Банка ДСК от унгарската финансова група ОТР, Унгария се нарежда на първо място по общ обем инвестиции – нейният дял е 27%. След нея се нареждат Гърция (16,4%), Нидерландия (11,9%) и Швейцария (8,7%).

Капитал и управление

БАЕЗ е основана през 1998 г. като акционерно дружество с първоначален капитал в размер на 10 000 500 лева.

Основен акционер в БАЕЗ с 99,995% участие от капитала е Република България, представлявана от Министъра на икономиката. ДЗИ е акционер в БАЕЗ с дялово участие в капитала 0,005%.

Върховен орган на управление на БАЕЗ е **Общото Събрание на акционерите**. Негови членове са:

- Лидия ШУЛЕВА - Заместник министър председател и министър на икономиката на Р България
- Емил КЮЛЕВ – Главен изпълнителен директор на ДЗИ

Оперативното ръководство на БАЕЗ се осъществява от **Съвет на директорите*** в състав:

- Бистра ИЛКОВА – Председател на Съвета на директорите
- Дияна НАЙДЕНОВА – Заместник председател на Съвета на директорите
- Дочо КАРАДОЧЕВ – член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор
- Таня ШИШКОВА – член на Съвета на директорите
- Калин ЖЕЛЕВ – член на Съвета на директорите

** Съветът на директорите е в този състав от 17. 02. 2004 г.*

Междуведомствен съвет по експортно застраховане

Дейността на БАЕЗ за сметка на държавата се контролира от Междуведомствен съвет по експортно застраховане. Председател на Междуведомствения съвет по право е Министъра на икономиката. Негови членове са представители на Министерство на икономиката, Министерство на финансите, Министерство на земеделието и горите, Министерство на външните работи и Комисията за финансов надзор.

Междуведомственият съвет по експортно застраховане прилага държавната политика в областта на застраховането и презастраховането на кредити, гаранции и финансови загуби, свързани с осъществяване на износ. Междуведомственият съвет ежегодно предлага за включване в държавия бюджет лимит за изплащане на обезщетения по застрахователни договори за сметка на държавата.

Застрахователна дейност

БАЕЗ извършва дейност за своя сметка и за сметка на държавата.

Съгласно Закона за експортното застраховане, БАЕЗ застрахова срещу *непазарен риск* за сметка на държавата. Непазарният риск включва краткосрочен търговски риск при осъществяване на износ за повечето страни, краткосрочен нетърговски (политически) риск, средносрочен и дългосрочен търговски и нетърговски риск. БАЕЗ също така застрахова и банкови кредити за предекспортно финансиране за сметка на държавата.

БАЕЗ извършва дейност по застраховане срещу *пазарен риск* за своя сметка. Пазарен риск е краткосрочен търговски риск при осъществяване на износ за някоя от 27-те държави, определени като страни с пазарен риск. БАЕЗ АД застрахова за своя сметка и вътрешни търговски кредити (плащания по договори между контрагенти от страната).

Застраховки на плащания

БАЕЗ застрахова плащания по външнотърговски сделки и по сделки между контрагенти в България.

Застраховка срещу краткосрочен търговски риск (пазарен и непазарен)

Тази застраховка покрива рисковете от неплащане или забавяне на плащането от страна на чуждестранния контрагент при коректно изпълнена доставка на стоки или извършване на услуги. Периодът на отсрочване на плащането при сделката трябва да е до 1 година.

Застраховка срещу краткосрочен политически риск

Застраховката покрива рисковете от неплащане в резултат на възникнали политически събития в държавата на чуждестранния длъжник (война, стачки, ембарго, мораториум, конфискация, национализация и др.). Периодът на отсрочване на плащането при сделката трябва да е до 1 година.

Застраховка на плащания по търговски сделки в България

Застраховката покрива рисковете от неплащане при продажба на стоки или извършване на услуги в страната. Периодът на отсрочване на плащането по сделката трябва да е до 180 дни.

Финансиране на износа

БАЕЗ е разработила схеми, по които фирмите могат предварително или текущо да финансират дейността си.

Предекспортно финансиране

Застрахова се банков кредит, отпуснат за финансиране на износа. Покрити са всички търговски и политически рискове.

Следекспортно финансиране

Сключената полица за застраховане на плащанията срещу търговски или политически рискове може да се прехвърли в полза на банка. Така на практика продавачът избягва периода на отсрочване на плащането и си осигурява по-голяма ликвидност.

Съгласно Наредба № 9 на БНБ застрахователните полици на БАЕЗ, сключени за сметка на държавата, по които търговска банка е застрахована или е трето ползващо се лице, се класифицират като безрисково обезпечение.

Постижения и резултати

Застраховане и оценка на риска

През изминалата година БАЕЗ продължи да затвърждава позициите си на застрахователния пазар и да развива своята дейност в подкрепа на българския износ. Агенцията окончателно установи специализацията си в областта на финансовото застраховане.

Общият обем на застрахования износ в сравнение с 2002 г. е нараснал с 69,54 %, като значително по-голямо е увеличението по дейността за сметка на държавата. Броят на подадените заявки за застраховане се е увеличил с над 280%, а делът на одобрените (acceptance ratio) също е нараснал. Сумата на изплатените застрахователни обезщетения се е увеличила с близо 300%. Всичко това свидетелства за увеличение на подкрепата за българския износ и преустановяването на рестриктивната застрахователна политика.

Застрахователна дейност

Година	2002	2003
Дейност за сметка на БАЕЗ		
Покритие	10 266 050	15 075 000
Застрахован износ	15 391 964	21 793 025
Изплатени обезщетения	24 611	27 686
Дейност за сметка на държавата		
Покритие	7 696 967	5 572 595
Застрахован износ	1 460 469	6 779 066
Изплатени обезщетения	0	68 953
Общо		
Покритие	17 963 017	20 647 595
Застрахован износ	16 852 433	28 572 091
Изплатени обезщетения	24 611	96 639

От средата на 2003 г. БАЕЗ започна да предлага застраховка на плащания по сделки между фирми от България. Първите полици бяха сключени през м. юни. Този застрахователен продукт съответства добре на нуждите на предприемачите, тъй като междуфирмената задлъжнялост в нашата страна все още е твърде висока. Към края на годината застраховката на плащания по сделки в България вече се радва на висок интерес – обемът на застрахованите доставки надхвърля 6 млн. лв. и продължава на нараства с бързи темпове.

През изминалата година започна да се налага практиката БАЕЗ да сключва с фирмите рамкови застрахователни полици, обхващащи целия износ или продажби на отсрочено плащане. Това дава реална възможност рискът да се разпредели и Агенцията да приеме за застраховане сделки, които иначе не би застраховала

самостоятелно поради изключително високия риск. Освен това при условията на рамкова полица цената на отделната застраховка става значително по-ниска.

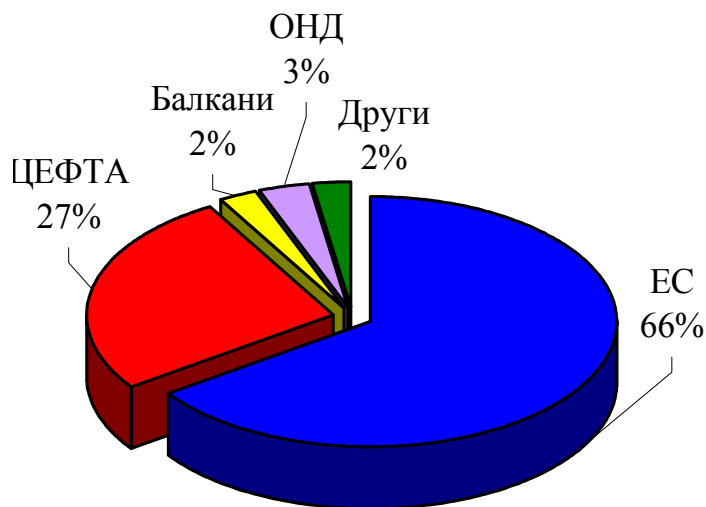
В резултат на членството на си в Credit Alliance, станало факт през септември 2003 г. и стратегическото партньорство с френския експортен застраховател COFACE, БАЕЗ получи достъп до база данни за над 45 млн. фирми от цял свят, реални или потенциални контрагенти на българските компании. Това даде възможност оценката на риска да стане значително по-прецизна, а времето за отговор на кандидатите за застраховане да се съкрати. В края на годината започна адаптирането на Общите условия за застраховане срещу краткосрочен търговски риск в съответствие с тези на COFACE. Това ще модернизира застрахователната дейност на БАЕЗ и ще осигури възможности за фронтране на застраховки към COFACE.

През 2003 г. за първа година БАЕЗ работеше при условията на сключен квотен презастрахователен договор за пазарните рискове и търговските рискове за България. Договорът с водещия световен презастраховател Swiss Re беше подновен в края на годината. Проведеха се преговори с руската застрахователна компания ИНГОССТРАХ и украинската ЛЕММА за подписване на факултативни презастрахователни договори по отношение на износ, насочен към тези държави.

В началото на 2003 г. БАЕЗ си постави за цел да активизира сътрудничеството си с банките, финансиращи експортната дейност на фирмите в България. Агнецията доусъвършенства и започна да прилага схема, при която износителите могат текущо да финансират дейността си. Фирмите могат да сключат застраховка на плащания и да прехвърлят полицата в полза на финансиращата банка. Този начин на финансиране е често срещан в западните страни, тъй като е изключително удобен и изгоден както за износителя, така и за банката. В бъдеще БАЕЗ ще продължава да развива тази схема, съобразявайки я с дейността на всяка финансираща банка.

В географското разпределение на застрахования от БАЕЗ износ през 2003 г. се наблюдават някои промени. Делът на покритието за страните от ЕС нараства и увеличава дела си, подобно на общия износ на България. Увеличава се и застрахованият износ за страните от ЦЕФТА, докато този за балканските страни намалява.

По дейността за сметка на БАЕЗ водещите страни по отношение на застрахования износ са Германия, Италия, Великобритания, Гърция, Испания. От държавите с непазарен риск най-голям дял в застрахования износ са Румъния, Сърбия и Черна гора, Македония, Литва и Русия.

Международно сътрудничество

През изминалата година БАЕЗ работеше последователно за разширяване и укрепване на международните си връзки. В практиката на експортно застрахователните дружества те са важен фактор за ефективността в дейността им, тъй като са ценен източник за финансова информация за чуждестранните длъжници и важен канал за събиране на просрочените вземания.

Безспорно най-важното събитие през изминалата година в международен план беше приемането на БАЕЗ в Credit Alliance, международна организация на експортните застрахователи и кредитни агенции, създадена от френската компания SOFACЕ. Членството позволи на Агенцията да получи постоянен достъп до глобална база от данни за оценка и мониторинг на риска, съдържаща информация за над 45 млн. фирми от цял свят. Износителите печелят и от факта, че БАЕЗ си осигурява достъп до по-голям презастрахователен пазар. Като член на Credit Alliance Агенцията също така ще получи възможност да използва мрежата на SOFACЕ за събиране на просрочени вземания и да обменя професионален опит с останалите експортни застрахователи.

В средата на годината в рамките на правителствена делегация изпълнителният директор на БАЕЗ проведе поредица от срещи с ръководството на американската EXIMBANK. Целта на тези срещи бе да се изработи презастрахователна програма, по която EXIMBANK да покрие застрахования от БАЕЗ износ на български компании, участващи като подизпълнители в следвоенното възстановяване на Ирак.

БАЕЗ разшири и сътрудничеството си на двустранна основа с други експортни застрахователи. Подписани бяха споразумения за сътрудничество с KEIC

(Република Корея), ECGE (Египет), ASEI (Индонезия), уговорени бяха клаузите по споразуменията с експортните застрахователи на Чехия, Словакия и Йордания.

Маркетинг и ПР

През 2003 г. БАЕЗ продължи активно да популяризира застрахователните си продукти сред българските фирми. Маркетинговите и ПР дейности бяха насочени към представяне на привлекателността и предимствата на експортното застраховане пред останалите форми на гаранция на плащането и изграждането на имидж на БАЕЗ като надежден партньор във външнотърговската дейност. Стремешът на специалистите в Агенцията е да наложат застраховките на плащания като ефективно средство за увеличаване на конкурентоспособността и да популяризират подкрепата на държавата за износ към по-рисковите страни.

Започналата през 2002 г. работа със застрахователни посредници беше разгърната максимално. По време на специален семинар, проведен през м. юни, дейността и продуктите на Агенцията бяха представени пред представители на голяма част от лицензираните застрахователни брокери. Подобно на другите страни, в България също започва да се проявява тенденцията за специализация по видове застраховки в дейността на брокерите. Част от тях започнаха да предлагат на своите клиенти и експортно застрахователните продукти на БАЕЗ. Към края на годината Агенцията има сключени договори с 10 застрахователни брокери и с около 16 агенти.

В рамките на сътрудничеството с банките бяха проведени срещи и презентации пред техните служители. По този начин кредитните институции получиха необходимата им информация за БАЕЗ, която могат да разпространяват сред своите клиенти. С няколко от банките бяха разработени първоначални процедури и правила за кандидатстване за краткосрочно кредитиране.

През изминалата година в БАЕЗ беше разработена цялостна ПР стратегия на дружеството, която цели да постигне професионализъм в комуникацията с обществото, прозрачност в дейността, както и да изгради доверие у потребителите.

Човешки ресурси

Към края на 2003 г. в БАЕЗ работят 26 души, като почти всички от тях имат завършено висше образование.

БАЕЗ продължава да бъде отворена към младите образовани и ерудирани хора и насочена към използването на техния креативен потенциал. Част от служителите са започнали работа в БАЕЗ “директно от студентската скамейка”.

В БАЕЗ се смята, че хората са най-ценния ресурс за всяка компания, а техният професионализъм е най-важният фактор за предоставянето на качествени и ориентирани към потребностите на клиента услуги. Поради тази причина БАЕЗ непрекъснато инвестира в повишаване на квалификацията на персонала си. В

течение на годината служителите участваха в програми за обучение и професионална квалификация, организирани от KEIC, COFACE, KPMG и др., както и в специализирани курсове, тренинги и семинари.